

เทศน์เช้า วันที่ ๒ ธันวาคม ๒๕๕๕

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

เกิดเป็นมนุษย์ เกิดเป็นมนุษย์ไม่มีศาสนา เวลาไม่มีศาสนา เห็นไหม คู่สัตว์มันก็เกิดเหมือนกัน อบายภูมิตั้งแต่เสร็จงานลงไป แต่เวลาเป็นมนุษย์ เป็นมนุษย์ไม่ใช่เสร็จงาน ไม่ใช่เสร็จงานมันไม่ใช่อบายภูมิ คือเป็นมนุษย์สมบัติ

มนุษย์สมบัติ การเกิดจิตมันต้องเกิดโดยธรรมชาติของมัน จิตมันต้องเกิดธรรมชาติของมัน จิตไม่มีเว้นวรรค เวลาจิตออกจากร่างกาย จิตตายจากมนุษย์นี้ไปมันเกิดเป็นเทวดา เป็นอินทร์ เป็นพรหม เกิดในวิญญูะ จิตมันต้องเกิดของมันเพราะมันมีวิชา มันมีความไม่รู้ตัวมันเอง สิ่งที่ไม่รู้มันก็เวียนตายเวียนเกิดไปในวิญญูะของมัน แต่เวลามันเกิดมาพบพระพุทธศาสนา เห็นไหม เราเกิดมาพบพระพุทธศาสนา พุทธศาสนาสอนถึงการเกิดนั้นเป็นอริยทรัพย์

เกิดเป็นมนุษย์เป็นอริยทรัพย์ทำไมทุกข์ยากขนาดนี้? ความทุกข์ยากขนาดนี้เพราะการเกิดเป็นมนุษย์มันมีเวรมีกรรม กรรมดีส่งผลให้คนนั้นเป็นคนดี เกิดมาคาบช้อนเงินช้อนทองมา ชีวิตของเขาจะร่มเย็นเป็นสุข แต่ของเราเนะ เราเกิดมาปากกัดตีนถีบ มาทุกข์มายาก มาทุกข์มายากแต่ก็เกิดมาเป็นมนุษย์เหมือนกัน เกิดเป็นมนุษย์เหมือนกัน องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกคนไม่ได้ดีเพราะการเกิด คนไม่ได้ดีเพราะชาติตระกูล คนมันจะดีเพราะการกระทำ

ถ้าคนดีเพราะการกระทำ การทำดีทำชั่วต่างหาก เห็นไหม นี่เป็นกษัตริย์ก็ออกมาบวชจนเป็นพระอรหันต์ ทุกตะเข้ญใจเวลาออกบวชก็เป็นพระอรหันต์ สิทธิเสรีภาพของการพ้นทุกข์มีค่าเท่ากัน ทุกคนมีสิทธิเสรีภาพที่จะพ้นจากทุกข์ได้ ถ้าพ้นจากทุกข์ได้ คนเราไม่ได้ดีเพราะชาติตระกูล คนเราดีดีเพราะมีการกระทำ ถ้าดีเพราะมีการกระทำ สิ่งที่เกิดมาแล้วมันมีสิทธิเสรีภาพที่จะประพฤติปฏิบัติได้ แต่คนถ้าไม่สนใจในเรื่องศาสนาเขาก็เกิดมาของเขา เขาบอกเกิดมาเป็นมนุษย์แล้ว เกิดมาแล้วก็สูญสิ้นกันไป จะทำอะไรทำตามความพอใจของตัว

ถ้าทำตามความพอใจของตัว เห็นไหม ชีวิตของเขาเขาเกิดมาด้วยบุญกุศลนะ การเกิดเป็นมนุษย์เป็นอริยทรัพย์ แม้แต่เกิดมาลุ่มๆ ดอนๆ เวลาคนตกนรกอเวจี นี่เวลาหมดเวรหมดกรรมก็ขึ้นมาเป็นชั้นๆ ขึ้นไปคือเป็นเปรต พอเป็นเปรตขึ้นไปก็มาเกิดเป็นเดรัจฉาน มาเกิดเป็นมนุษย์ เขาก็ได้เกิดเป็นมนุษย์เหมือนกัน แต่จิตใจของเขาเขาคิดของเขาอย่างนั้น เขาทุกข์เขายากของเขาอย่างนั้น เขาก็มีความรู้สึก นี้อวิชชามันครอบงำใจ ครอบงำจิตนั้น จิตนั้นพ้นจากอเวจีขึ้นมา แต่เวลาขึ้นมาแล้ว เห็นไหม นี่เกิดเป็นมนุษย์แล้ว มนุสสเดรัจฉานโน

นี่เวลาเกิดตั้งแต่สัตว์เดรัจฉานมันเป็นอบายภูมิ เกิดเป็นมนุษย์เป็นอริยทรัพย์ มนุสสเดรัจฉานโน ร่างกายเป็นมนุษย์แต่จิตใจเป็นเดรัจฉาน แต่เวลาเกิดเป็นเทวดา เป็นอินทร์ เป็นพรหม เห็นไหม เวลาเสวยภพเสวยชาติจนหมดอายุขัย นี่สิ่งที่บุญกุศลสร้างมามันก็เวียนลงมา เวียนลงมาเกิดเป็นมนุษย์ จิตใจเขาก็เกิดเป็นมนุษย์ ถ้าจิตใจของเขามีบุญมีกุศลของเขา จิตของเขาเขาคิดของเขาสิ่งใด เขาคิดของเขาแต่เป็นเรื่องที่ดีๆ ใจ คิดแต่ว่าเพราะเราเกิดมาสร้างสมบุญญาธิการมา เพื่อจะให้เวียนตายเวียนเกิด นี่เวียนตายเวียนเกิดนะ

แต่ถ้าเราเป็นมนุษย์เกิดในพุทธศาสนา พุทธศาสนาสอนถึงสิ้นสุดแห่งทุกข์ สิ้นสุดแห่งการเวียนว่ายตายเกิด ถ้าพูดถึงเวียนว่ายตายเกิดทำอะไร คนที่เห็นการเวียนว่ายตายเกิดเป็นเรื่องที่เป็นทุกข์เป็นยากเขาจะออกประพฤติปฏิบัติของเขา ถ้าประพฤติปฏิบัติของเขา การประพฤติปฏิบัตินี้เห็นภัยในวัฏสงสาร ถ้าเห็นภัยในวัฏสงสารปัจจัยเครื่องอาศัยเท่านั้น ปัจจัย ๔ เป็นเครื่องอาศัยเท่านั้น เครื่องอยู่ เห็นไหม

พระก็เหมือนกัน บวชมาบิณฑบาต ๘ บริหารก็คือปัจจัย ๔ นั่นละ บาตรก็คืออาหาร กลดก็ที่พักอาศัย เห็นไหม ที่พักอาศัยที่ร่มขอนไม้ นี่สิ่งที่จิวกี่เป็นเครื่องนุ่งห่ม ยากี่น้ำคองมูลรณะ สิ่งอย่างนี้เพื่อดำรงชีวิต ดำรงชีวิตเพราะอะไร? เพราะเราเห็นภัยในวัฏสงสารใช่ไหม? นี่เวียนตายเวียนเกิดตั้งแต่เทวดา อินทร์ พรหมลงมา เวลาหมดอายุขัยของเขา เขาก็มาเกิดเป็นมนุษย์ เกิดในนรก เกิดอเวจี หมดจากนรกอเวจีขึ้นมาก็มาเกิดเป็นเปรตเป็นผี ขึ้นมาก็เกิดเป็นมนุษย์ ถ้าทำความดีก็เกิดเป็นเทวดา อินทร์ พรหมขึ้นไป

นี่มันเวียนตายเวียนเกิดอย่างนั้น ถ้าเวียนตายเวียนเกิดอย่างนั้น จิตใจของเราถ้าเห็นภัยในวัฏสงสาร เห็นไหม เราจะออกประพฤติปฏิบัติของเรา ถ้าออกประพฤติปฏิบัติของเรา สิ่งที่เป็นปัจจัยเครื่องอาศัยแก่ปัจจัยเครื่องอาศัย สิ่งที่เป็นปัจจัยเครื่องอาศัยไม่ใช่ความจริง แต่ต้องอาศัย

มันๆ หลวงตาบอกว่านรกยังมีรังมีรัง นกมันเป็นสัตว์เดรัจฉาน มันยังทำรังของมัน แล้วรังมันสวยงามมากเลย ทำไมนกมันยังทำรังทำรังของมันล่ะ? ทำรังทำรังเพื่อที่พึ่งอาศัยใช่ไหม?

นี่เราเกิดเป็นมนุษย์ แม้แต่เป็นนักบวชเห็นภัยในวัฏสงสาร องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ายังอนุญาตบริหาร ๘ ไร่ นี่พระมีสมบัติเป็นส่วนตนก็บริหาร ๘ เท่านั้น แต่พระที่ประพฤติปฏิบัติขึ้นมา พระจะมีคุณสมบัติในใจของตัว ถ้าพระมีคุณสมบัติในใจของตัว พระมีศีลมีธรรมเป็นสมบัติ ถ้ามีศีลมีธรรมเป็นสมบัติ สิ่งที่เป็นสมบัตินั้น ถ้ายังไม่สิ้นสุดแห่งทุกข์มันก็เวียนตายเวียนเกิดธรรมชาติของมัน ถ้าเวียนตายเวียนเกิดธรรมชาติของมัน แต่ก็ทำให้ภพชาติสิ้นเข้า ทำให้จิตใจมีหลักมีเกณฑ์

จิตใจมีหลักมีเกณฑ์หมายความว่า เจอสิ่งใดเร้า เจอสิ่งทีโลก กระแสโลกธรรม ๘ นี้สรรเสริญ นินทาต่างๆ ก็ลุดกระชากลากหัวใจนั้นไป จิตใจที่มีหลักมีเกณฑ์มันจะพิจารณาของมันนะ จริงหรือไม่จริง เขาพูดนี้ถูกต้องหรือไม่ถูกต้อง มันไม่ไหลตามเขาไปหรอก แต่ถ้าใจไม่มีหลักมีเกณฑ์นะ สิ่งใดไม่ต้อง โลกธรรม ๘ ไม่มามันวิ่งไปหาเขาเอง นี่เวลาเสียงลมเสียงแล้งมา มันไปแล้ว นี่เพราะจิตใจไม่มีหลักมีเกณฑ์ ถ้าจิตใจมีหลักมีเกณฑ์เราจะประพฤติปฏิบัติของเรา มันเห็นภัยในวัฏสงสารนะ

เรื่องปัจจัยเครื่องอาศัยมันแค่เครื่องอาศัยเท่านั้นแหละ อาศัยเพื่อให้ดำรงชีวิตไว้ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกในโลกเขา เขากินเพื่อกาม เพื่อเกียรติ เพื่อศักดิ์เพื่อศรีของเขาเท่านั้นแหละ เราเป็นนักบวช นักพรต เรากินเพื่อดำรงชีวิตนี้ไว้ เหมือนหยอดน้ำมันให้ล้อเกวียนมันหมุนไปโดยที่มันสะดวกรขึ้นมาเท่านั้นเอง

ถ้ามันสะดวกรขึ้นมา สะดวกรขึ้นมาทำไมล่ะ? สะดวกรขึ้นมาเพื่อมีชีวิตนี้ไว้ มีชีวิตนี้ไว้เพื่อจะมารื้อค้น การรื้อค้น เห็นไหม คุณเวลาปริยัติ เราศึกษาธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ศึกษาทำไม? ศึกษาทำไมเราไปเอาน้ำมันที่ปั้มน้ำมันมันมีเป็นแท่งๆ เลยนะ แต่เขาไม่ได้เอามาหยอดล้อเกวียน ล้อเกวียนมันก็ดังเอี๊ยดอ๊าดๆ เพราะมันแห้งมันฝืดของมันไง

นี่ก็เหมือนกัน อาหารปัจจัย ๔ เขาก็มาเพื่อหยอดล้อเกวียนนี้เท่านั้นแหละ หยอดล้อเกวียนเอาชีวิตนี้ไว้ เอาชีวิตนี้ไว้ค้นคว้า เพราะค้นคว้า พอศึกษาปริยัติมา ปริยัติก็คือปริยัติใง น้ำมันที่มันอยู่ในปั้ม น้ำมันที่อยู่ในคลังใจ มันไม่มีประโยชน์กับใครหรอก แต่ถ้าเอามาหยอดล้อ

เกวียน มันก็ทำให้ล้อเกวียนเดินสะดวกมากขึ้น อาหารปัจจัยเครื่องอาศัย เราฉันเรากินเพื่อดำรงชีวิตนี้เท่านั้นแหละ ดำรงชีวิตไว้ทำไม? ดำรงชีวิตไว้คุ้มกว่าไฉน

นี่ศึกษามาศึกษามากี่เป็นปริยัติ ศึกษาธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไฉน ถ้าเราประพฤติปฏิบัติ เราเห็นภัยในวัฏสงสาร เห็นไหม ถ้าเราเห็นภัยในวัฏสงสาร เราเห็นโทษของมันไฉน ถ้าเห็นโทษของมัน นี่เวลาพระในสมัยพุทธกาลจะออกบิณฑบาตนะ เวลาสะพานบาตรไป เอ๊ะ! วันนี้เขาจะใส่บาตรอะไรเรา? มันจะพอใจไม่พอใจนะ ท่านเปลื้องจีวรเลย ท่านไม่ไปบิณฑบาต ท่านบอกว่า “เรายังไม่ได้บิณฑบาตเลย กิเลสมันกินก่อนแล้ว ความอยากมันกินก่อนแล้ว เขาจะให้อะไรก็ไม่รู้ อยากได้นี้กิเลสจะกินให้มันกินไป ภูไม่ไป”

นี่ถ้าเราไม่บิณฑบาตมันก็ไม่ได้กิน กิเลสมันไม่ได้หรรอก แต่ถ้าเรามีสติปัญญาของเราเห็นไหม นี่ถ้าเราเห็นภัยในวัฏสงสาร เห็นภัยในวัฏสงสาร เราฉันเพื่อทำไม? ฉันเพื่อดำรงชีวิตดำรงชีวิตทำไม? ไม่ใช่ดำรงชีวิตไว้เพื่อสุขหัวคุณกันไฉน ถ้าดำรงชีวิตเพื่อสุขหัวคุณกันมันไม่มีประโยชน์อะไรหรอก แต่ถ้าธมมสากัจฉา เอตมมุงคฺลมุตฺตมํ เวลาใครปฏิบัติไป ใครทำอะไรไป มันขาดตกบกพร่อง ล้อเกวียน เกวียนมันบิด เกวียนมันเบี้ยว นี่เพลามันตรงหรือไม่ตรง เพลามันจะเป็นประโยชน์ไหม?

นี่เวลาเราปฏิบัติไป เวลาเรากำหนดพุทฺโธ พุทฺโธ พุทฺธานุสฺสติ ถ้าเราเป็นปัญญาอบรมสมาธิเราต้องรักษาใจของเรา ถ้าเรารักษาใจของเรา เห็นไหม นี่เวลาศึกษาศึกษามากี่ไหน? ศึกษาเข้ามาที่ในหัวใจนะ เวลาปริยัติศึกษามา ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามันจินตนาการได้หมดเลย นี่ความรู้สึกนึกคิดมันคิดได้ทั้งนั้นแหละ มันรู้หมดเลย ธรรมะของพระพุทธเจ้ารู้หมดเลย แต่อวิชชา ภวาสวะ อวิชชามันครอบงำครอบงาติ ครอบภวาสวะ ครอบภพคือปฏิบัติสนธิจิต มันครอบพลังงานดั้งเดิม พลังงานดั้งเดิมคือธรรมชาติที่รู้ แต่ธรรมชาติที่คิดแตกต่างกัน ธรรมชาติที่รู้ เพราะธรรมชาติที่รู้มันเสวยอารมณ์มันถึงเป็นธรรมชาติที่คิด

เรานี้คนหยาบนะ เราเห็นแต่ธรรมชาติที่คิด เห็นความคิด เห็นสัญญาอารมณ์ แต่เราไม่เคยเห็นใจของเราเลย พุทฺโธ พุทฺโธก็เป็นสัญญาอารมณ์ สัญญาอารมณ์เพราะอะไร? สัญญาอารมณ์เพราะเป็นความคิดเหมือนกัน เราระลึก ไม่ระลึกไม่มีพุทฺโธหรรอก พุทฺโธ เห็นไหม พุทฺโธนี้พุทธะ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าหนีพานไปแล้ว องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็เป็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ถ้าเราไม่ระลึกถึงพุทฺโธมันจะขึ้นมาไหม?

เราระลึกพุทโธเพราะใจเราระลึก ธรรมชาติที่รู้มันระลึกพุทโธ ธรรมชาติที่สัญญาอารมณ์ มันคิดตามสัญญาอารมณ์ไปนะ นี่สัญญาอารมณ์มันก็หลุดระชากลากไป เห็นใหม่ มันคิดแต่จิตนิสัยของตัว ใครชอบสิ่งใด โทสจริต โมหจริต ตามจิตนิสัยมันคิดของมันไป ย้ำคิดย้ำทำนั่นก็เป็นอารมณ์ความโกรธ เป็นสัญญาอารมณ์เกิดขึ้นมา ดินพอกหางหมู ย้ำคิดย้ำทำ คิดจนเป็นจริต คิดจนเป็นนิสัย คิดจนเชื่อความคิดของตัวเอง ตัวเองก็คิดนะ มันจะเป็นอย่างนั้น มันจะเป็นอย่างนั้น แล้วก็เชื่อความคิดของตัวเองนะ แล้วก็แสวงหาความคิดของตัวเองไม่เจอนะ แต่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกให้คิดถึงพุทธานุสติ ให้ระลึกถึงพุทธานุสติ

พุทโธ พุทโธ พุทโธ เห็นใหม่ พอพุทโธ พุทโธ พุทโธจนพุทโธไม่ได้ พุทโธ พุทโธไปแล้วทำไมถึงพุทโธไม่ได้ล่ะ? ทำไมเราเริ่มต้นพุทโธ ทำไมเราพุทโธได้ล่ะ? นี่พุทโธ เห็นใหม่ ธรรมชาติที่รู้กับธรรมชาติที่คิด สิ่งที่ถูกรู้ ธรรมชาติที่รู้ สิ่งที่ถูกรู้ รู้ก็ว่ากันไป นี่พุทโธ พุทโธจนมันพุทโธไม่ได้ เอ๊ะ เอ๊ะ มันพุทโธจนพุทโธไม่ได้ ถ้าพุทโธไม่ได้เป็นอย่างไร?

แต่นี้มันไม่ใช่พุทโธไม่ได้นะสิ มันไม่ยอมพุทโธ แล้วมันสร้างภาพนะ มันว่างแล้วแหละ มันละเอียดแล้วแหละ นี่ว่ากันไป ว่ากันไปโดยกิเลส โดยตัดหาความทะยานอยาก แต่ถ้าเป็นความจริงขึ้นมา การศึกษาค้นคว้านี้ เราฉันทำไม? เรากินทำไม? เรากินเอาชีวิตทำไม? เรากินเอาชีวิตไว้ศึกษา ศึกษาอะไร? ก็ศึกษาตัวมันนั่นแหละ ศึกษาธาตุรู้ ถ้าไม่มีธาตุรู้เราไม่มีชีวิตหรอก เวลาจิตออกจากร่างไปแล้วก็เป็นคนตาย คนตายก็คือซากศพ

ซากศพ เห็นใหม่ ในป่าช้าพระพุทธรเจ้าไม่เคยไปเทศน์ในป่าช้าเลย เพราะในป่าช้าซากศพ มันไม่ฟัง นี่มันเป็นธาตุทั้งนั้นแหละ แต่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเทศนาว่าการกับผู้ที่มีชีวิต ผู้ที่มีชีวิตเพราะมันมีธาตุรู้ ธาตุรู้ถ้ามันฟังแล้ว นี่เพราะธรรมชาติของความคิด ธรรมชาติที่รู้ก็ธรรมชาติที่คิดของมันไป เวลาฟังองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าขึ้นมามันได้แย้งกับความคิดอันนั้นแหละ เอ๊ะ เราคิดอย่างนี้พระพุทธรเจ้าว่าอย่างนั้น เราคิดอย่างนี้ธรรมะว่าอย่างนั้น

นี่เวลามันคิด ถ้ามันมีสติมีปัญหา เห็นใหม่ มันจะเกิดปัญญาอบรมสมาธิ มันเกิดปัญญาของมัน มันเกิดปัญญาคึกคิดขึ้นมาไง ว่าชีวิตนี้เราจะใช้มันหมดไปอย่างนี้ใช่ไหม? เราจะมาตื่นตื่นกับปัจจัยเครื่องอาศัยนี้ใช่ไหม? เราจะสนใจแต่สมบัติที่เป็นสาธารณะใช่ไหม? แก้วแหวนเงินทองเป็นสมบัติสาธารณะ คุณิเขาทำเหมือง เหมืองเพชรเหมืองทองเขาไปขุดมาจากไหนล่ะ?

มันก็เป็นของโลกนี้แหละ แต่เพราะจิตใจเราไปตื่นตื่นกับมันไง แต่เวลาศีลเวลาธรรม เวลาเราค้นคว้า เวลาหาขึ้นมาทำไมเราไม่ตื่นตื่นล่ะ?

ถ้าเรตื่นตื่นขึ้นมา นี่ศีลธรรมมันหาที่ไหน? มันจะไปหาเอาจากเหมืองไหนล่ะ? มันก็ต้องหาเอาจากในเหมืองภวาสวะ เหมืองในภพ เหมืองในใจนี่ไง นี่ศึกษาธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามาก็เป็นสมบัติขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เราจะไปร้านทอง ไปซื้อทองจากร้านทองนะ แต่เวลาเขาทำกันเขาทำมาจากเหมืองนั่น นี่เขาก็ต้องขุดเหมืองมา มันต้องหล่อหลอมมามันถึงจะเป็นทองคำขึ้นรูปมาขายที่ร้านทอง

ในพระไตรปิฎกมันก็เหมือนร้านทอง มันเป็นธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า นี่ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ถ้าความจริงของเราล่ะ? เราซื้อทองจากร้านทองกับเราว่าทองมันมาจากไหน? ทองมันมาจากไหน? นี่ทองมันมา คุณไปร่อนกันตามสายแร่ทอง เห็นไหม นี่ก็เหมือนกัน สิ่งที่จะเกิดขึ้นมา ศีลธรรมจริยธรรมจะเกิดขึ้นมาก็เกิดขึ้นมาจากใจเรา แล้วใจเราอยู่ที่ไหนล่ะ? ใจเราอยู่ที่ไหน?

นี่สายแร่ธรรม สายธรรมที่จะเกิดขึ้นมาจากใจ ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นเรื่องหนึ่ง ธรรมของเราเป็นเรื่องหนึ่ง ถ้าธรรมของเราเป็นเรื่องหนึ่ง แล้วเราทำสิ่งใดขึ้นมา มันรื่นเริงมันอาจหาญนะ มันอาจหาญเพราะอะไร? เพราะมันรู้จริงของมัน เห็นไหม เวลาศึกษาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ารู้ไปหมดเลย แต่หัวใจเฉาะนะ เวลาเจอหน้ากันทำยิ้มแย้มแจ่มใส แหม! หน้าตาชื่นบาน

นี่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าพูดไว้นะ “ในสโมสรสันนิบาตทุกดวงใจว่าแห่ว”

ในสโมสรสันนิบาตเขารื่นเริงกัน เขามีงานเลี้ยงกัน เขามีความสุขรื่นเริงกัน แต่ทุกดวงใจว่าแห่ว แล้วเราจะมามรรยาบทสังคมนาขึ้นตาบาน แล้วบอกมีความสุขๆ มาศึกษาธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกว่ามีความสุขๆ มันเป็นไปได้จริงหรือ? หลอกคนที่ไม่รู้ได้ หลอกนักปฏิบัติไม่ได้หรือ นักปฏิบัติเขารู้ของเขาว่าสิ่งใดมันเป็นจริงสิ่งใดไม่เป็นจริง ถ้าสิ่งที่เป็นจริง เป็นจริงมันอยู่ที่ไหนล่ะ? ถ้าเป็นจริงมันแสดงออกมันแสดงออกจากความจริง

เวลาคนที่มีความจริงนะ จะเคลื่อนไหวอย่างใดความจริงมันมีแก่นสารออกมา แต่คนที่มีความจริงนะ พุทธธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเลอเลิศเลย แต่ในหัวใจว่าแห่ว

ฉะนั้น ถ้าเราจะหาแร่ธรรมของเรา เห็นไหม เราต้องพุทธานุสติ เราต้องมีพุทโธ พุทโธของเรา เราใช้ปัญญาอบรมสมาธิของเรา ถ้าจิตใจมันสงบ มันสงบจากอะไร? สงบจากความคิดไง นี่ ธรรมชาติที่รู้กับธรรมชาติที่คิด ถ้ามันวางธรรมชาติที่คิดมันก็เป็นธรรมชาติที่รู้ ถ้าธรรมชาติที่รู้ก็เป็นสัมมาสมาธิ แล้วสัมมาสมาธิมันจะทรงตัวมันได้อย่างไร? นี่มันแสดงตัวได้

น้ำ ถ้าน้ำสะอาดอยู่ในภาชนะ เราไม่มีสิ่งใด เราไม่คิดว่าภาชนะอาจจะไม่มีน้ำเลย แต่ถ้าเรามีสีสันทันขึ้นมาเราจะเห็นว่าในภาชนะนั้นมีน้ำ จิตมันเสวยอารมณ์ มันมีความรู้สึกนึกคิดเราถึงรู้ว่าเรามีจิตๆ ใจ แต่เวลาสีมันใสสะอาดมันปราศจากสี แล้วมันปราศจากสีน้ำที่อยู่ในภาชนะมีหรือไม่มี ถ้ามีสติมีปัญหา มันก็มีของมันเพราะมันรู้ตัวของมัน มันเป็นปัจจัยตั้ง แต่ถ้าไม่มีสติไม่มีปัญญานะ ภาชนะนั้นมีน้ำอยู่เหมือนไม่มี มันเปลืองใจ มันเปลือง มันหลับ พอมันเปลืองมันหลับ มันตกวางค์ไปมันก็ไม่ใช้สมาธิทั้งๆ ที่น้ำมีอยู่นะ แต่น้ำมันไม่รู้ตัวมันเองนะ

แต่ถ้ามันเป็นพุทโธ พุทโธมีสติขึ้นไป น้ำมันรู้จักตัวมันว่าน้ำนะ นี่ขณิกสมาธิ อุปจารสมาธิ อัปนาสมาธิ แล้วน้ำนั้นจะเป็นประโยชน์อย่างไร? น้ำนั้นเอามาสร้างสิ่งใด? นี่ถ้าเราทำสิ่งนี้ขึ้นมาเราถึงจะเป็นประโยชน์ เพราะเราเห็นภัยในวัฏสงสาร เราเห็นภัยในวัฏสงสารนะ ทั้งๆ ที่เกิดมาเป็นมนุษย์เป็นอริยทรัพย์ เพราะเกิดมาเป็นมนุษย์ เกิดเป็นมนุษย์เป็นสัตว์ประเสริฐ

“ในบรรดาสัตว์ ๒ เท้า องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าประเสริฐที่สุด”

ในบรรดาสัตว์ ๒ เท้าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าประเสริฐที่สุด เพราะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าประพฤติปฏิบัติขึ้นมาจนเกิดศีล สมาธิ ปัญญาขึ้นมา ชำระล้างจิตใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจนสิ้นกิเลสไป แต่จิตใจของเรามันก็มีกิเลสตัดหาคความทะยานอยากเหมือนกัน เราก็มีสิทธิสามารถจะทำได้เหมือนกัน ถ้าจิตใจของเรามันเป็นคำริชอบ งานชอบ เพียรชอบ เป็นมรรคญาณ เป็นสัจจะอริยสัจจะจากในหัวใจ มันจะพิจารณาเข้ามาแล้วมันแก้ไขในหัวใจของสัตว์โลกดวงนั้น

จิตดวงนั้นแก้ไขจิตดวงนั้น ถ้าจิตดวงนั้นทำถึงที่สุดแห่งทุกข์มันเป็นธรรมดา มันพ้นไป ใจนี้อาสะเวหิ จิตตานิ วิมุจจิงสุติ อาสวะสิ้นไป จิตนี้เป็นผู้วิมุตติ เขาบอกจิตนี้จะไปเข้าอยู่ในไหน? จิตเข้านิพพานๆ จิตเข้านิพพานมันก็ไปขวางนิพพานนั้นใจ อาสวะเวหิ จิตตานิ วิมุจจิงสุติ จิตเป็นผู้วิมุตติ วิมุตติตัวมัน ทำลายภวาสวะ ทำลายภพ ทำลายตัวจิต ทำลายจนสิ้นไปมันถึงเป็นธรรมดา เห็นไหม นี่มันก็ไม่เวียนตายเวียนเกิด

แล้วไม่เวียนตายเวียนเกิดมันอยู่ไหนล่ะ? มันอยู่ในพระไตรปิฎกหรือ? มันอยู่กลางหัวอก มันอยู่ที่ทุกข์ๆ ยากๆ นี่แหละ ทุกข์ยากเพราะธรรมชาติมันรู้ทุกข์ ธรรมชาติที่รู้กับธรรมชาติที่คิด มันรู้ทุกข์มันก็เลยทุกข์ มันปล่อยวางทุกข์ขึ้นมามันก็เป็นสมาธิ มันเกิดมรรคญาณขึ้นมามันก็ทำลายตัวมันเอง พอทำลายถึงที่สุดแล้วมันก็เป็นธรรมชาติ ธรรมชาติมันก็อยู่ที่เรา เห็นไหม นี่เราเกิดมาในวัฏฏะ แล้วเราต้องมีสติปัญญาเห็นภัยในวัฏฏสงสาร ต้องเสียดายวันเวลาที่ล่วงไป

วันคืนล่วงไปๆ นะ ชีวิตนี้มีการพลัดพรากเป็นที่สุด พวกเราต้องไปนอนที่เชิงตะกอน หรือไม่ก็ไปนอนอยู่ในหลุม ชีวิตนี้มีการพลัดพรากเป็นที่สุด แล้วเราจะชวนขวายสิ่งใดเป็นสมบัติให้กับจิตดวงนี้ไป เอวัง